

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 08.12.1965, sp. zn. 11 Tz 51/65, ECLI:CZ:NS:1965:11.TZ.51.1965.1

Číslo: 7/1966

Právní věta: Zastavit trestní stíhání podle § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř. (dříve § 177 odst. 1 písm. e) zák. č. 141/1961 Sb.) může prokurátor až poté, když zjistí, že čin, který je obviněnému kladen za vinu, se skutečně stal. Nebrání-li pokračování v trestním stíhání některá skutečnost, uvedená v § 11 odst. 1 tr. ř., je povinností orgánů činných v trestním řízení zjistit objektivní pravdu, zejména, zda obviněný, i když je nepřičetný, čin, který by byl jinak trestným činem a který mu je kladen za vinu, vůbec spáchal.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 08.12.1965

Spisová značka: 11 Tz 51/65

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Nepřičetnost, Zastavení trestního stíhání

Předpisy: 141/1961 Sb. § 172 odst. 1 písm. e

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením obvodního prokurátora pro Prahu 3 ze dne 26. 2. 1965, sp. zn. Pv 64/65 bylo podle § 177 odst. 1 písm. e) zák. č. 141/1961 Sb. zastaveno trestní stíhání obviněné A pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1, odst. 2 tr. zák.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem Nejvyšší soud toto usnesení obvodního prokurátora zrušil a obvodnímu prokurátorovi pro Prahu 3 přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením obvodního prokurátora pro Prahu 3 ze dne 26. února 1965 sp. zn. Pv 64/65 bylo zastaveno podle § 177 odst. 1 písm. e) zák. č. 141/61 Sb. trestní stíhání obviněné A pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1, 2 tr. zák.

Proti tomuto usnesení podal generální prokurátor stížnost pro porušení zákona, v níž uvedl, že obvodní prokurátor neměl trestní stíhání zastavovat pro nepřičetnost obviněné, ale měl trestní stíhání dovést až do konce a zjistit, zda vůbec skutek, pro nějž se vedlo trestní stíhání, obviněná

spáchala. V případě, že by bylo zjištěno, že je dán jiný důvod zastavení trestního stíhání než nepřičetnost, měl prokurátor zastavit trestní stíhání z tohoto jiného důvodu.

Nejvyšší soud přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo a shledal, že byl porušen zákon.

Usnesením vyšetřovatele OO VB Praha 3 ze dne 9. 2. 1965 bylo zahájeno vyšetřování a vzneseno obvinění proti obviněné A pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1, 2 tr. zák. Tohoto činu se měla dopouštět od přesně nezjištěné doby v roce 1963 do konce roku 1964 tím, že pohlavně zneužívala svého nedospělého syna.

K zahájení vyšetřování a trestního stíhání bylo přikročeno na základě upozornění občanky L, které se někdy v polovině ledna 1965 svěřila občanka K, že podle jejího názoru obviněná A dne 23. 12. 1964 odporným způsobem pohlavně zneužívala svého nedospělého syna. K při informativním výsledku před bezpečnostními orgány uvedla, že když dne 23. 12. 1964 přišla spolu se svým manželem k bytu obviněné A, byly dveře uzamčeny a po chvíli jim otevřel nedospělý syn obviněné. Přitom si povšimla, že obviněná leží odkryta v pokoji na posteli. Obviněná prý vykřikla, přivolala svého syna zpět do pokoje. K si pak dodatečně uvědomila, že obviněná zřejmě svého syna pohlavně zneužívá.

Obviněná trestnou činnost se vší rozhodností odmítla a věc označila za výmysl K.

Syn obviněné byl dne 9. 2. 1965 ve 13,00 hod. vyslýchán v přítomnosti ředitele školy. Z protokolu není patrné, zda svědek, syn obviněné, byl vůbec poučen o právu odepřít výpověď podle § 100 odst. 1 tr. ř. V tomto protokolu nejsou zaznamenány otázky kladené vyslýchajícím a protokol je psán v prvé osobě uhlazeným slohem tak, jakoby jedenáctiletý svědek sám plynne vypovídal. Vzhledem k vážnému porušení procesních předpisů při provádění výslechu nemá tento důkaz pro zjištění objektivní pravdy faktické hodnoty. Téhož dne byl znovu vyslýchán v přítomnosti učitelky B a při tomto výslechu popřel, že by údaje uvedené v předchozím protokolu byly pravdivé. Současně uvedl, že k žádné podobné příhodě, jako dřív líčil, nikdy nedošlo.

Ze znaleckého posudku fakulty osvěty a novinářství Karlovy university v Praze je patrné, že svědek znalcům naznačil, že dne 9. 2. 1965 při prvním výslechu vypovídal pod určitým tlakem. Podle názoru znalců tento tlak byl sice zřejmě zčásti vykonstruován samotným chlapcem, zčásti byl vyvolán nepsychologickým přístupem vyšetřovatele k výslechu nedospělého. Podle vyšetření znalců chlapec nemá vůbec sexuální zkušenosti a usvědčující výpověď byla chlapci vsugerována nevhodnou technikou výslechu.

K dne 9. 2. 1965 při svědeckém výslechu vypovídala, až na určité detaily, shodně jako dne 26. 1. 1965 a tvrdila, že možnost pohlavního zneužívání si uvědomila prý již dne 23. 12. 1965 na základě rozhovoru se svým manželem. Svědek N, manžel svědkyně K však vyloučil, že by obviněná ležela na posteli tak, jak to líčila K, že by obviněná při jejich příchodu vykřikla a volala syna do pokoje a uvedl, že obviněná přišla do kuchyně, oblečená v županu.

Znalci - psychiatři, ve znaleckém posudku ze dne 25. 2. 1965 konstatovali, že je sice zásadně možné, že obviněná jako odléčená schizofrenička mohla vyličenou trestnou činnost spáchat, i když u této choroby je to neobvyklé. Dále uvedli, že za předpokladu, že obviněná se skutečně dopustila činu tak, jak je to uvedeno v závěrečné zprávě vyšetřovatele, že druh prodělaného onemocnění a závažný operativní zásah do jejího mozku jsou okolnostmi, za kterých je nutno usuzovat, že v době, kdy trestný čin spáchala, mohla být ve stavu, kdy její soudnost i ovládací schopnost byly sníženy na minimum.

Vzhledem k tomuto posudku obvodní prokurátor usnesením ze dne 26. 2. 1965 trestní stíhání

obviněné zastavil z důvodů § 177 odst. 1 písm. e) tr. ř. (zák. č. 141/1961 Sb.) pro nepřičetnost.

Z důvodů nepřičetnosti lze trestní stíhání zastavit tenkrát, dopustil-li se činu pachatel, který pro duševní poruchu v době spáchání činu jinak trestného, nemohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání, neboť takovýto pachatel není podle § 12 odst. 1 tr. zák. za tento čin trestně odpovědný. Nebrání-li pokračování v trestním stíhání některá skutečnost, uvedená v § 11 odst. 1 tr. ř., je povinností orgánů činných v trestním řízení zjistit objektivní pravdu, zejména zda obviněný, i když je nepřičetný, čin, který by byl jinak trestným činem, a který mu je kladen za vinu, vůbec spáchal.

V daném případě však obvodní prokurátor objektivní pravdu nezjišťoval, opřel se pouze o posudek znalců psychiatrů, kteří vyslovili pochybnost o trestní odpovědnosti obviněné v době, kdy k trestné činnosti mělo dojít a aniž vyřešil základní otázku, zda ke stíhanému skutku vůbec došlo a zda obviněná trestný čin skutečně spáchala, trestní stíhání pro nepřičetnost obviněné zastavil. Tím porušil obvodní prokurátor ustanovení § 2 odst. 5 a § 177 odst. 1 písm. e) tr. ř.

Bylo proto nutno napadené usnesení zrušit a věc vrátit obvodnímu prokurátorovi pro Prahu 3, aby řízení doplnil a znovu ve věci rozhodl.

Obvodní prokurátor bude muset řízení doplnit výsledkem snoubence obviněné k získání celkového obrazu sexuální apetence obviněné, resp. zaměření na příbuzné techniky, které jsou jí přisuzovány ve vztahu k synovi, jak doporučují znalci psychologové.

Po provedeném doplnění musí obvodní prokurátor hodnotit provedené důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a pak rozhodnout znovu o zastavení trestního stíhání z důvodů § 172 odst. 1 písm. a) nebo b) nebo c) tr. ř. a teprve kdyby neshledal žádný z těchto důvodů zastavení trestního stíhání, bude možno zastavit trestní stíhání z důvodů § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř.